

Р І Ш Е Н Н Я

ХІІ позачергового з'їзду суддів України

26 вересня 2014 року

м. Київ

Про забезпечення незалежності суддів та підвищення авторитету судової влади в Україні

Заслухавши доповідь делегата ХІІ позачергового з'їзду суддів України, члена Ради суддів України Соломахи Л.І. щодо незалежності суддів та підвищення авторитету судової влади в Україні, виступи делегатів та запрошених осіб, відповідно до статті 113, пунктів 6 і 8 частини другої статті 123 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» з'їзд суддів України

в и р і ш и в:

1. Визнати неприпустимим прийняття законодавчих актів та/або внесення до них змін, які обмежують гарантії незалежності судів та суддів.
2. Вважати неприпустимими та такими, що підривають довіру до суду, випадки пониження авторитету судової влади посадовими особами органів державної влади та депутатами, публічні звинувачення на адресу судів та суддів у протиправній діяльності без наведення конкретних фактів.
3. Випадки втручання окремих громадян, громадських організацій, політичних партій, органів державної влади та їх посадових осіб у діяльність судів і суддів (фізичний вплив, залякування, незаконні кримінальні та дисциплінарні переслідування за начебто завідомо неправосудні рішення тощо) вважати такими, що призводять до порушення гарантій незалежності

тощо) вважати такими, що призводять до порушення гарантій незалежності судової влади, становлять загрозу утвердженню в Україні верховенства права та підривають основи правопорядку в державі.

Рекомендувати суддям звертатися з заявами до правоохоронних органів щодо притягнення винних осіб до відповідальності за вчинені злочини за статтею 376 Кримінального кодексу України та іншими статтями, що кваліфікують злочини проти правосуддя.

4. Визнати, що здійснення незалежного правосуддя в районах проведення антитерористичної операції на окремих територіях Донецької та Луганської областей є неможливим, а життю та здоров'ю суддів та працівників апарату судів загрожує небезпека.

5. Затвердити звернення XII позачергового з'їзду суддів України (додається) до Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України щодо забезпечення незалежності суддів та підвищення авторитету судової влади в Україні.

6. Раді суддів України:

- звернутися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Державної судової адміністрації України, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо негайного вжиття заходів для зміни місцезнаходження судів, які розташовані в районах проведення антитерористичної операції та здійснення правосуддя в яких є неможливим, або/та переведення суддів цих судів до інших судів;

- повторно звернутися до Президента України, як глави держави та гаранта Конституції України, щодо розгляду питання про складення присяги особами, вперше призначеними на посаду судді, звернувши особливу увагу на суддів, які мають здійснювати правосуддя в судах, що розташовані в районах проведення антитерористичної операції;

- звернутися до Верховної Ради України щодо необхідності негайного розгляду питання про обрання безстроково суддів, подання щодо яких знаходяться у Верховній Раді України, в тому числі суддів, які працюють в судах, що розташовані в районах проведення антитерористичної операції;

- повторно звернутися до Верховної Ради України стосовно необхідності негайного розгляду питання про звільнення відповідно до вимог Конституції України та законів України суддів, які подали заяви про звільнення у відставку та за власним бажанням;

- звернутися до Верховної Ради України щодо неприпустимості внесення Законом України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік змін до законодавства про оплату праці суддів та працівників апарату суду, що зменшують рівень соціального забезпечення;

- звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозицією про збільшення бюджетних призначень на оплату праці з метою доведення розміру оплати праці працівників апаратів судів до розміру оплати праці відповідних категорій державних службовців органів законодавчої та виконавчої влади;

- здійснювати моніторинг публікацій, повідомлень, репортажів засобів масової інформації на предмет виявлення інформаційних матеріалів, що загрожують незалежності та авторитету судової влади, та негайно реагувати на них;

- у 2014 році провести круглий стіл з журналістами провідних засобів масової інформації щодо проблемних питань висвітлення діяльності судів;

- ініціювати внесення змін до стандартів журналістики, зокрема, Кодексу етики українського журналіста (2013р.), в частині заборони звинувачень суддів та судів у протиправних діях, рішеннях чи бездіяльності без наведення конкретних фактів та осіб;

- стимулювати розвиток судової журналістики;
- визначити правила висвітлення судами діяльності судів та суддів у соціальних мережах та стандарти інформаційної діяльності у мережі Інтернет;
- розробити рекомендації щодо правил поведінки та послідовності дій судді у разі незаконного впливу на нього, тиску або втручання в його діяльність щодо здійснення правосуддя;
- вивчити досвід роботи органів суддівського самоврядування інших країн щодо захисту прав суддів;
- вивчити питання можливості прийняття рішень з питань суддівського самоврядування шляхом опитування суддів із застосуванням інформаційних технологій;
- вжити заходів щодо забезпечення участі представників судової влади у розробці та опрацюванні проектів законів щодо судової реформи.

7. Рекомендувати Голові Верховного Суду України скликати Пленум Верховного Суду України для прийняття рішення про звернення до Конституційного Суду України з питання конституційності законів, які обмежують гарантії незалежності судів та суддів.

8. Головам Вищого адміністративного суду України, Вищого господарського суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ:

- забезпечити проведення щорічних конференцій (семінарів) для правозахисників, громадських організацій з актуальних практичних проблем судової практики;
- активізувати роботу із здійснення узагальнень судової практики, звертаючи увагу на недоліки законодавчого врегулювання, які породжують виникнення спорів певних категорій;

- активізувати роботу науково-консультативних рад щодо надання висновків з актуальних питань судової практики;

- забезпечити публікацію висновків членів науково-консультативних рад на сайтах відповідних судів.

9. Головам судів усіх рівнів та Державній судовій адміністрації України:

- вжити заходів щодо заповнення вакансій прес-секретарів, а в судах, де такі посади відсутні, – визначити осіб, на яких буде покладено виконання таких обов'язків;

- активізувати роботу щодо висвітлення діяльності судів на інтернет-сайтах, у місцевих друкованих засобах масової інформації та на телебаченні;

- провести додаткову інформаційно-роз'яснювальну роботу з суддями, працівниками апарату суду щодо етики відносин з відвідувачами;

- вживати заходів щодо усунення причин, що призводять до скарг відвідувачів;

- негайно інформувати Раду суддів України про випадки втручання в діяльність суду та суддів.

10. Вищій кваліфікаційній комісії суддів України:

- негайно розглянути та передати до Верховної Ради України матеріали щодо суддів, рекомендованих для обрання на посаду судді безстроково;

- забезпечити прозорість процесу притягнення суддів до відповідальності, активно залучати до участі в цьому процесі засоби масової інформації та громадськість.

11. Рекомендувати Національній академії правових наук України розглянути питання про координацію з Верховним Судом України наукових

досліджень, що проводяться за державний рахунок і стосуються судової тематики.

Звернутися до Міністерства освіти та науки України з пропозицією включити Верховний Суд України, вищі спеціалізовані суди, апеляційні суди та Національну школу суддів України до переліку установ, яким обов'язково надсилаються автореферати дисертацій з правових питань.

12. Доручити Національній школі суддів України спільно з Верховним Судом України та вищими спеціалізованими судами розробити методичні рекомендації здійснення узагальнень судової практики.

13. Рішення XII позачергового з'їзду суддів України направити Консультативній раді європейських суддів, Асоціації суддів України, Міжнародній та Європейській асоціаціям суддів.

Головуючий на з'їзді

Л. Соломаха

Секретар з'їзду

А. Олійник

ХІІ позачерговий з'їзд суддів України

26 вересня 2014 року

м. Київ

Звернення до Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України щодо забезпечення незалежності суддів та підвищення авторитету судової влади в Україні

Україна, як проголошено в Конституції України, є демократичною, правовою державою.

Становлення України як правової держави та розвиток у ній громадянського суспільства з високим рівнем захисту прав та свобод людини і громадянина обумовлює впровадження у практику загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, міжнародних стандартів Ради Європи та Європейського Союзу, спрямованих на вдосконалення вітчизняної системи правосуддя, підвищення її ефективності, прозорості та доступності. Особливо гостро це питання постало сьогодні, у світлі нещодавньої ратифікації Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною.

Відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (4 листопада 1950 року), ратифікованої Верховною Радою України 17 липня 1997 року, серед засобів захисту прав і свобод людини і громадянина особлива роль належить незалежному і безсторонньому суду (стаття 6).

Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 29 листопада та 13 грудня 1985 року, передбачають, зокрема, що незалежність судових органів гарантується державою і закріплюється в конституції або законах країни. Усі державні та інші установи зобов'язані поважати незалежність судових органів і дотримуватися її. На кожну

державу - члена ООН покладається зобов'язання виділяти відповідні кошти, які давали б змогу судовим органам належним чином виконувати свої функції (пункти 1, 7).

У Висновку № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо стандартів незалежності судової влади та незмінюваності суддів зазначено, що незалежність суддів є передумовою верховенства права та основоположною гарантією справедливого суду. На суддів "покладається відповідальність за прийняття остаточного рішення стосовно життя людини, свобод, прав, обов'язків та власності громадян". Незалежність суддів є прерогативою чи привілеєм не для захисту власних інтересів, а в інтересах верховенства права та тих, хто шукає й очікує правосуддя. Ця незалежність повинна існувати як щодо суспільства в цілому, так і щодо сторін будь-якої судової справи, стосовно якої судді повинні винести рішення.

Незалежність судової влади забезпечує кожній особі право на справедливий суд і тому є не привілеєм суддів, а гарантією поваги до прав людини та основоположних свобод, що дає змогу кожній особі відчувати довіру до судової системи (Рекомендація CM/Rec (2010)12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів).

16 вересня 2014 року Верховна Рада України прийняла закон "Про очищення влади", який передано на підпис Президенту України.

Як зазначено в преамбулі цього Закону, його метою є відновлення довіри до влади та створення умов для побудови нової системи органів влади у відповідності до європейських стандартів.

Делегати з'їзду суддів України поділяють прагнення держави, суспільства щодо відновлення довіри до органів судової влади. Суспільна довіра й повага до судової влади є гарантією ефективності роботи судової системи.

Делегати з'їзду визнають, що судова влада в Україні дійсно має низький рівень довіри та потребує її підвищення.

Делегати з'їзду засуджують прояви у судовій владі корупції, свавілля з боку деяких суддів та зневажливого ставлення до громадян, які звернулися

до суду за захистом своїх прав і свобод.

Делегати з'їзду заявляють, що судді готові змінювати ситуацію на краще, вживати заходи щодо самоочищення та підвищення якості судочинства.

Водночас, з'їзд суддів змушений констатувати, що положення Закону України "Про очищення влади" стосовно перевірки окремих відомостей, зокрема, щодо суддів, не узгоджуються з положеннями Конституції України та не відповідають міжнародним стандартам незалежності суддів, які не передбачають будь-якої перевірки суддів без конкретної та обґрунтованої підозри.

У 1996 році ПАРЄ прийняла резолюцію № 1096 "Про заходи щодо позбавлення від спадщини колишніх комуністичних тоталітарних систем" і рекомендувала державам, щоб будь-який процес люстрації та прийняті закони відповідали демократичному устрою держави й засадам верховенства права, адже їх метою повинне бути цілеспрямоване досягнення змін (пункти 12 і 13).

Основними принципами щодо незалежності правосуддя, які схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, передбачено, зокрема, що судді, яких призначають чи обирають, мають гарантований термін повноважень до обов'язкового виходу на пенсію чи завершення строку повноважень там, де це встановлено. Звинувачення або скарга, що надійшли на суддю в ході виконання ним своїх судових і професійних обов'язків, повинні бути невідкладно і безсторонньо розглянуті згідно з відповідною процедурою.

У Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, яка ухвалена 17 листопада 2010 року, підкреслюється, що "... термін перебування суддів на посаді має визначатися законом. Призначення на посаду на постійній основі має бути призупинене лише у випадках значного порушення дисциплінарних або кримінальних положень, визначених законом, або якщо суддя більше не може виконувати суддівські функції. Достроковий вихід судді у відставку повинен бути можливим лише на прохання цього судді або у зв'язку зі станом здоров'я".

"Дисциплінарне провадження може бути ініційоване, якщо суддя не виконав свої обов'язки ефективно та належним чином. Такі провадження повинен проводити незалежний орган влади або суд із наданням гарантій справедливого судового розгляду і права на оскарження рішення та покарання. Дисциплінарні санкції мають бути пропорційними" (пункти 50, 69).

Запропоновані суспільству у Законі "Про очищення влади", як і в раніше прийнятому Законі "Про відновлення довіри до судової влади в Україні", люстраційні заходи щодо суддів за своєю суттю і змістом фактично зводяться лише до покарання суддів, а відтак – не усунуть існуючих проблем національної судової системи.

З'їзд суддів вважає, що заходи, спрямовані на утвердження незалежної судової влади та підвищення довіри громадськості до судів, повинні носити системний характер та включати комплекс як організаційних, так і правових (законодавчих) заходів, які повинні вирішити проблеми недостатнього доступу до правосуддя, забезпечити реальну реалізацію права кожного на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним та безстороннім судом, гарантувати дійсну незалежність суддів і судової влади, ефективність захисту прав та інтересів судом, запровадити дієвий механізм відповідальності суддів перед суспільством за свою діяльність та прийняті рішення.

Зазначеної мети можливо досягти за умови вироблення суспільством саме за участі суддів та із залученням органів суддівського самоврядування узгоджених і зважених пропозицій, спрямованих на усунення проблем, що перешкоджають незалежності та ефективному функціонуванню судової системи України.

Судова реформа – це не тільки зміна законодавства, це, насамперед, створення відповідного клімату у суспільстві, зміна його правосвідомості, підвищення авторитету судової влади.

Рекомендація CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, яка ухвалена 17 листопада 2010 року, зазначає, що потрібно вжити всіх необхідних заходів для забезпечення поваги, захисту і сприяння незалежності та неупередженості суддів (пункт 13).

Коментуючи рішення суддів, виконавча та законодавча влада мають уникати критики, яка може підірвати незалежність судової влади або довіру суспільства до неї. Їм також слід уникати дій, які можуть поставити під сумнів їхнє бажання виконувати рішення суддів, за винятком випадків, коли вони мають намір подати апеляцію (пункт 18).

Органи влади, які відповідають за організацію та функціонування судової системи, зобов'язані забезпечувати суддям умови, що дають їм змогу виконувати свою місію та досягати ефективності, захищаючи й поважаючи незалежність і неупередженість суддів (пункт 32).

Проте, останнім часом почастишали випадки створення з боку виконавчої влади негативного клімату у суспільстві відносно судової влади. Прикладом цього є розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 року № 815-р "Про затвердження плану заходів з проведення у 2014 році Всеукраїнського тижня права", яке передбачає в тому числі план дій щодо здолання корупції у судовій владі України.

Суддівська спільнота вважає цілком прийнятною ідею проведення Всеукраїнського тижня права.

Однак, проводячи заходи та приймаючи розпорядження, котре в окремих пунктах спрямовано на здолання корупції тільки у судовій системі, Кабінет Міністрів України формує думку про корумпованість виключно тільки судової гілки влади. При цьому Кабінет Міністрів України не залучає судову гілку влади в рамках Всеукраїнського тижня права до заходів інформаційного, освітнього та виховного характеру, зокрема, проведення лекцій, зустрічей за круглим столом, проведення науково-практичних конференцій, дискусій, присвячених проблематиці прав людини, фактично позбавивши судову владу можливості надати суспільству іншу думку про судову владу, ніж впливає з відповідного розпорядження. Така постановка питання є свідченням зневаги до судової влади. Суспільству мають доводитися як недоліки судової влади, так і ті позитивні моменти, які притаманні судовій владі України.

Питання протидії корупційним проявам у нашій державі є на сьогодні надзвичайно актуальними та стосуються діяльності всіх гілок влади.

Варто відзначити, що наразі українська держава переживає складні політико-економічні часи, а відтак, головним завданням всіх органів державної влади є ведення єдиної державної політики та формування непохитності всього державного апарату.

Мають місце і спроби з боку окремих посадових осіб та політичних сил здійснити тиск на суддів, втручання у здійснення правосуддя, в тому числі у формі пікетів, голодувань, мітингів. Такі дії перешкоджають належному судовому захисту прав і свобод громадян, дискредитують судочинство, ще більше підривають довіру суспільства до судів.

Необхідно негайно усунути випадки приниження авторитету судової влади посадовими особами органів державної влади різних рівнів та політиками через засоби масової інформації.

Довіра до судової влади в Україні неможлива без додержання державою гарантій незалежності та неупередженості суддів.

Відповідно до Висновку № 2 (2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету Міністрів Ради Європи щодо фінансування та управління судами в контексті ефективності судової влади та статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод рішення про виділення коштів для роботи судів повинні прийматися із суворим додержанням судової незалежності (пункт 5), порядок прийняття парламентом бюджету судової влади має включати процедуру врахування точки зору судових органів (пункт 10).

Конституційний Суд України неодноразово висловлював правову позицію щодо гарантій незалежності суддів, зокрема, в частині зобов'язань держави забезпечувати фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів.

Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 24 червня 1999 року № 6-рп у справі № 1-31/99 (справа про фінансування судів), однією з конституційних гарантій незалежності суддів є особливий порядок фінансування судів. Важливим механізмом забезпечення такої гарантії є встановлений частиною першою статті 130 Конституції України обов'язок держави забезпечувати фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів шляхом окремого визначення у Державному

бюджеті України видатків на утримання судів. Централізований порядок фінансування судових органів з Державного бюджету України в обсягах, які мають забезпечувати належні економічні умови для повного і незалежного здійснення правосуддя, фінансування потреб судів (витрати на розгляд судових справ, комунальні послуги, ремонт і охорону судових приміщень, придбання оргтехніки, поштові витрати тощо) має обмежити будь-який вплив на суд і спрямований на гарантування судової діяльності на основі принципів і приписів Конституції України.

Згідно з правовою позицією Конституційного Суду України, що викладена у Рішенні Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 року № 19-рп/2004 (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу), положення частини першої статті 126 Конституції України щодо незалежності і недоторканності суддів, які гарантуються Конституцією і законами України, у взаємозв'язку з іншими положеннями розділу VIII Основного Закону України слід розуміти, зокрема, так, що незалежність суддів є невід'ємною складовою їхнього статусу. Вона є конституційним принципом організації та функціонування судів, а також професійної діяльності суддів, які при здійсненні правосуддя підкоряються лише закону. Незалежність суддів забезпечується, зокрема, гарантуванням фінансування та належних умов для функціонування судів і діяльності суддів, їх правового і соціального захисту; заборону суддям займатися за сумісництвом певними видами діяльності.

З'їзд суддів України наголошує, що фінансове забезпечення органів судової влади є вкрай незадовільним.

Так, рівень задоволення нормативної потреби у видатках на утримання органів судової влади не перевищує 50 %, а відповідно до положень проекту державного бюджету на 2015 рік складає 43,4% (47,1% у 2014 році).

Рівень заробітної плати працівників апаратів судів у порівнянні з 2012 роком зменшився майже у двічі і є меншим від рівня заробітної плати держслужбовців інших органів державної влади. Такий стан з рівнем оплати праці не відповідає вимогам статті 144 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", відповідно до якої розмір заробітної плати працівників апаратів судів не може бути меншим, ніж у відповідних категорій державних

службовців органів законодавчої та виконавчої влади. У зв'язку з цим зростає плінність висококваліфікованих спеціалістів.

Незважаючи на вкрай незадовільне фінансове забезпечення органів судової влади, Кабінетом Міністрів України подано до Верховної Ради України проект Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо реформи міжбюджетних відносин)», реєстр. № 5078 від 15 вересня 2014 року, який передбачає, зокрема, зарахування коштів від сплати судового збору до доходів загального фонду Державного бюджету України.

У разі прийняття цього законопроекту рівень фінансового забезпечення судової влади зменшиться до 30 % від необхідного, що призведе до критичного стану у забезпеченні судочинства та неможливості виконання процесуальних норм при розгляді справ.

Європейською хартією про закон "Про статус суддів" від 10 липня 1998 року зазначено, що рівень винагороди суддів за виконання ними своїх професійних обов'язків має бути таким, щоб захистити їх від тиску при прийнятті ними рішень і таким чином вплинути на їхню незалежність та неупередженість (пункт 6.1); судді, які досягли передбаченого законом віку для виходу у відставку із посади судді та виконували свої повноваження протягом певного строку, повинні отримати пенсію по виходу у відставку, рівень якої має бути якомога ближчим до рівня його останньої заробітної плати на посаді судді (пункт 6.4).

Відповідно до пункту 54 Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, яка ухвалена 17 листопада 2010 року, "... оплата праці суддів повинна відповідати їх професії та виконуваним обов'язкам, а також бути достатньою, щоб захистити їх від дії стимулів, через які можна впливати на їхні рішення. Мають існувати гарантії збереження належної оплати праці на випадок хвороби, відпустки по догляду за дитиною, а також гарантії виплат у зв'язку з виходом на пенсію, які мають відповідати попередньому рівню оплати їх праці".

Відповідно до положень статті 47 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" незалежність судді забезпечується, зокрема, його належним матеріальним і соціальним забезпеченням, а при прийнятті нових законів або

внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу визначених Конституцією України гарантій незалежності судді.

Проте, всупереч міжнародним стандартам та конституційним гарантіям незалежності суддів, положенням частини першої статті 129 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", згідно з якою суддівська винагорода регулюється цим Законом, Законом України "Про Конституційний Суд України" та не може визначатися іншими нормативно-правовими актами, Законом України від 31 липня 2014 року "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2014 рік" (щодо корегування показників)" встановлено, що максимальний місячний розмір суддівської винагороди обмежується 15 розмірами мінімальної заробітної плати.

Водночас установлення посадового окладу судді місцевого суду в розмірі 10 мінімальних заробітних плат, визначених законом, обмеження максимального місячного розміру суддівської винагороди 15 розмірами мінімальної заробітної плати, зменшення розміру щомісячного довічного грошового утримання судді, що передбачається положеннями проекту Закону України "Про удосконалення норм законів з метою забезпечення фінансово-економічної стабілізації в Україні", по суті є формою фінансового впливу на суддів, що ставить під сумнів гарантовану Конституцією України незалежність судової влади України, а отже, і конституційне право людини і громадянина на судовий захист, оскільки реалізація конституційних положень про гарантії судового захисту прав і свобод людини і громадянина пов'язана із створенням державою належних умов для діяльності судів.

При цьому пропозиція щодо виключення з частини першої статті 129 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" слів "та не може визначатися іншими нормативно-правовими актами" є такою, що суперечить положенням пункту 53 Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, яка ухвалена 17 листопада 2010 року, та матиме наслідком втручання в регулювання питань суддівської винагороди органів виконавчої влади.

Законом України "Про судоустрій і статус суддів" передбачено створення Національної школи суддів України. При цьому було враховано європейську практику та принципи організації суддівської освіти, викладені,

зокрема, у Висновках Консультативної ради європейських суддів та Європейській хартії про статус суддів.

Так, у пункті 17 Висновку № 4 (2003) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо незалежної підготовки та підвищення кваліфікації суддів на національному та європейських рівнях рекомендовано, щоб під егідою судової влади підготовка суддів доручалася спеціальному автономному закладу з власним бюджетом.

Відповідно до частин першої та другої статті 81 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" Національна школа суддів України є державною установою зі спеціальним статусом, яка забезпечує підготовку висококваліфікованих кадрів для судової системи та здійснює науково-дослідну діяльність. На Національну школу суддів України не поширюється законодавство про вищу освіту.

Таким чином, положення проекту Закону України "Про удосконалення норм законів з метою забезпечення фінансово-економічної стабілізації в Україні" щодо зміни умов оплати праці працівників Національної школи суддів України, їх побутового забезпечення, а також рівня соціального захисту не відповідають положенням Закону України "Про судоустрій і статус суддів", що, в свою чергу, суперечитиме згаданим міжнародним зобов'язанням України та рекомендаціям органів Ради Європи.

Незважаючи на звернення XII позачергового з'їзду суддів України в червні 2014 року до Верховної Ради України про включення та розгляд питання про звільнення суддів з посад, подання та матеріали стосовно яких перебувають у парламенті ще з вересня 2013 року, станом на сьогодні по суті не розглянуто. Мають місце спроби щодо звільнення суддів з посад з підстав та у порядку, що не передбачені положеннями Конституції України та Законом України "Про судоустрій і статус суддів".

Такі кроки законодавчої та виконавчої влади не забезпечують верховенство права.

На відправленні правосуддя тримається демократія, а незалежність та безсторонність судів є послідовністю державно-правових принципів. Тому подальше проведення судово-правової реформи в Україні повинно бути

спрямоване на формування судової влади відповідно до принципів міжнародного права, напрацьованих світовим суспільством у сфері правосуддя, як самостійної гілки державної влади, незалежної від законодавчої та виконавчої влади і здатної здійснювати правозахисну функцію в правовій державі.

Враховуючи вище викладене, XII позачерговий з'їзд суддів України звертається до Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України щодо забезпечення органами законодавчої та виконавчої влади, іншими державними органами:

1) неухильного дотримання міжнародних стандартів і конституційних гарантій незалежності та недоторканості суддів;

2) виконання вимог Конституції України, положень Закону України "Про судоустрій і статус суддів" стосовно гарантій незмінюваності суддів, статусу професійного судді, зокрема, при вирішенні питань про обрання/призначення суддів на посади та про звільнення їх з посад;

3) належного фінансування судів, діяльності суддів відповідно до міжнародних стандартів та конституційних приписів, а також розміру заробітної плати працівників апаратів судів, Національної школи суддів України згідно з положеннями статті 144 Закону України "Про судоустрій і статус суддів".

Головуючий на з'їзді

Л. Соломаха

Секретар з'їзду

А. Олійник